№ 335.

KURJER POLSKI

WARSZAWA
Poniedziałek dnia 15 Listopada r. 1830.

Prenumerata miesięczna złp. 2 gr. 20.
Kwar. złp. 8. Nr pojedynczy gr. 5.

Wszystko dla wszystkich.

Wiadomości Krajowe.

Towarzystwo dobroczynności w Radomiu na pamiątkę czternastoletniéj rocznicy swego założenia w dniu 24 z. m. odbyło publiczne posiedzenie. Na tém posiedzeniu potwierdzeni zostali: Prezesem towarzystwa Augustyn Nowina Witkowski prezes trybunału cywilnego województa Sandomierskiego; vice-prezesami X. Kazimierz Kłaczyński, rektor szkoły wojewódzkiéj; i Januszewicz, Teofil, prokurator królewski; kassjerem: Pusztynika Jan, deputowany na sejm; Jałmużnikami: Lewandowski Jakób i Jurkowski Józef; radcami: Dydak Jan, Garlicki Michał, Posturzyński Jan, Pióro Łukasz i Podgurski Karól; sekretarzem: Ciswicki Leon. Według zdania sprawy drukiem ogłoszonego, miało towarzystwo 184 członków. Fundusz stały żelazny w upłynionym roku, z którego żadnych nie czyniono wydatków, wynosił złp. 6622 gr. 25; z tych na procent pięć od sta wypożyczono z zapewnieniem hipotecznèm 6000 zł., a 622 zł. 25 gro. pozostało w gotowiznie. Fundusz rozchodowy zebrany z jałmużny z wystawianych balów na dochód towarzystwa, z opłat przez wchodzących do towarzystwa wnoszonych, z kwesty wielkotygodniowéj, z szczodrobliwości niosących ofiary, z zapisanych przez członków składek, i towarzystwa ressursowego wynosił w upłynionym roku złp. 8199 gr. 10. Z tego wydano na utrzymanie chorych i wsparcia zł. 6740 gr. 6; pozostało przeto na rok bieżący zł. 1459 gr. 4: W szpitalu S. Alexandra, pod zarządem towarzystwa dobroczynności będącego, od 7 września do 31 sierpnia 1830 znajdowało się chorych 143, z tych uleczono 118, to jest za pomocą sztuki lekarskiéj 106, za pomocą operacji 18, nieuleczonych wypuszczono 2, nie uleczony pozostaje 1, umarło 22. Ważniejsze operacye wykonywane z pomyślnym skutkiem były następujące: Wyłuszczenie raka z piersi kobiecéj ważącego funtów 8; wyjęcie raka z skroni lewéj mężczyznie; wypuszczenie ropy z klatki piersiowéj po pękniętym wrzodzie w płucach, zrobieniem otworu pomiędzy 6 i 7 żebrem po stronie prawéj; pompowanie wody z brzucha; dwa wyrznięcia części skaleczonych przez psa wściekłego; ułożono trzy złamania kości, dwa nogi i jedno ręki; wyjęto dwa naboje siekanicy z ran postrzałowych dwom osobom za pomocą incyzji, i użycia starownéj do tego pincetty; wyjęto za pomocą cięcia birturą Pota, kość spruchniałą z przedramienia ręki prawéj i wiele innych pomniejszych operacji. Leczeniem chorych zajmowali się gorliwie miejscowi lekarze, a P. Hoeppen aptekarz dostarczał za połowę ceny wszelkich potrzebnych lekarstw.

Gazeta Pruska rządowa umieszcza rozbiór wystawianych w Berlinie dzieł sztuk pięknych. Recenzent oddaje wielkie pochwały malarzowi krajewidów Łasińskiemu z Koblenz (zapewne potomek rodzin wyszłych z kraju dla prześladowań religijnych w 17 wieku) szczególniéj ma

celować najnaturalniejszém odmalowaniem rozwijających się małych kwiatów.

Po ukończeniu nowéj komedjo-opery Krakowianka w T. Rozmaitości, publiczność chcąc dać poznać kto najwięcéj usłużył się przy wystawieniu téj ramoty, wywołała *Suflera*, ale niepokazał się.

Malowania niektórych sal w nowym teatrze już ukończone. Znawcy niezmiernie chwalą malowidło (mianowicie arabeski) P. Bennedettego. Oddają także słuszność P. J. N. Żylińskiemu, którego pędzel w wielu miejscach wyrównywa piérwszemu.

W dodatku do Gazety Petersburgskiéj Nro 248 między przybyłemi do Petersburga, umieszczony jest P. Newachowicz.

Kalendarz rolniczy na rok 1831 przez J. N. Kurowskiego, wyszedł już z druku; zawiéra on następujące przedmioty: O wpływie polepszonego rolnictwa na ludność i bogactwo kraju. Uwagi nad urządzeniem gospodarstwa wiejskiego według systemu P. Alberta. O dzierżawieniu dóbr w ogólności i w szczególności. Wyjątek z rapportu P. Jakobi (Anglika) dotyczący się rolnictwa polskiego. O chorobie owiec wartogłowem zwanéj. O nawozach: zwierzęcych, roślinnych i mineralnych. Szkodliwość karmienia zwierząt paszą nadpsutą. Nowy sposób oszczędzania kartofli wysadkowych. Użycie na mąkę kartofli przeziębłych. W którym czasie najlepiéj można spieniężyć produkta wiejskie. Opis sławnego gospodarstwa w Schieran w Szląsku pruskim. Dostać można tego kalendarza: w Warszawie, we wszystkich xięgarniach i sklepach gdzie zwyczajne kalendarze się przedają: w Kaliszu u P. Broka; w Lublinie u P. Streibla; w Siedlcach u P. Białostockiego; w Suwałkach u P. Suwikowskiego; w Krakowie u P. Grabowskiego; w Poznaniu w xięgarni P. Munka. Cena zł. 2.

Dla wiadomości przyjaciół i znajomych mam honor donieść; iż mieszkam w domu Janasza pod Nro 959 za Zelazną Bramą. Doktor *Enoch*.

Przed kilko tygodniami znajdując się w kąpieli parowej pana Kozłowskiego i prawdziwie zadowolniony będąc z czystości, porządku, oraz z spiesznej i zręcznéj usługi, jednakże co mi się spodobać nie mogło, z żalem wyraziłem się w Kurjerze Polskim, iż do powyżej wzmiankowanéj kąpieli lud Izraela miał wstęp wolny, teraz zaś naocznie przekonawszy się, iż właściciel zakładu zupełnie wzbronił wnijścia ludowi Mojżesza do téjże kąpieli, to sprawiło uważałem, iż licznie zebrani amatorowie kąpieli parowéj wynurzali się z podziękowaniem właścicielowi za uwolnienie ich od niemiłéj kompanii! ja takoż moje podziękowanie dołączając, dodać muszę iż zakład ten pomimo najwykwitniejszéj czystości i wygody, jaka się w nim znajduje, nowemi co do wygody, a jakie tylko doświadczenie wskazać może, nieszczędząc kosztu, właściciel zaopatruje ulepszeniami. W. J.

Dziś ciepła stopni 3. — Wczoraj w połud. 5.

TEATR ROZMAITOSCI. Dziś: Wodwil, Mali protektorowie, i Doktor Damski.

Wiadomości Zagraniczne.

Xiąże Oranji przybył dnia 3 listopada do Londynu; wygląda blady i zmieniony; z xięciem Wellingtonem układa się na pismie i ustnie.

Rozruchy w hrabstwie Kent zastraszają ministrów; rozszerzyły się już do hrabstwa Sussex. W kilku miejscach zatknęli włościanie chorągiew trójkolorową. Codziennie wydarzają się bezprawia, podpalania i burzenia machin. Wichrzyciele podpalają nawet stodoły i chcą niszczyć pługi; władze będą musiały żądać zwołania konnéj milicji. W okolicy Stafford, gdzie najwięcéj mieszka garncarzy, zatknięto chorągiew trójkolorową, i cudzoziemcy, należący do jakiegoś niebezpiecznego towarzystwa, rozrzucali pisma buntownicze.

W hrabstwie Tipperary w Irlandji spodziéwano się powszechnego ludu powstania; 15 osób aresztowano.

Rząd tymczasowy w Bruxelli wysłał adwokata Weyera, członka swego, dla układania się z xięciem Wellingtonem.

Hr. Fryderyk Merode, którego pewne stronnictwo chciało ogłosić królem belgickim, umarł.

Zażądano od uwięzionego w Mons van Halena politycznego wyznania wiary; pisze on w liście do Bruxelli, że zarzuty, które mu czynią, opierają się tylko na pogłoskach i zapewnia, że nie wchodził w żadne stosunki z xięciem Oranji.

Wysłano z Bruxelli i z Gandawy oddziały ku twierdzy Mastricht. Z téj zaś twierdzy wysłano oddziały wojska hollenderskiego dla zajęcia kilku punktów na ziemi belgickiéj.

Z Antwerpji są doniesienia dochodzące do d. 5 listopada. Powstańcy ciągle zwozili broń do miasta, na bramy zatoczyli działa, obwarowali brzegi Skaldy.

Jenerał Chassé, dowodzący w warowni jest chorowity starzec i wydaje z łóżka swego energiczne rozkazy.

Dziennik paryzki *National* przypisuje upadek opinji PP. Guizot i Broglie ich milczeniu na zarzuty, które im czyniły pisma publiczne. Powinni byli odpowiadać czy to z mównicy, czy przez dzienniki. Opinja potępia ich teraz bardziéj, niż zasługują, ale sami sobie winni, bo nie odpierali zarzutów. Co do nowych ministrów, wątpi National, czy mają odpowiednie zdolności; marszałka Maison nie zna Francja jako dyplomata, ani para Montalivet jako administratora. *Kurjer Francuzki* obiecuje Francji wiele ulepszeń z ostatniéj zmiany ministrów; podług niego łączy P. Merilhou wymowę, odwagę i stałość w zasadach z prostotą i rzetelnością, a hr. Montalivet należy do nowego pokolenia. *Dziennik rozpraw* twierdzi, że nie było żadnéj przyczyny do zmiany ministrów. *Globe* uważa, iż w nowym składzie ministrów tylko PP. Lafitte, Dupon i Merilhou należą do lewéj strony, że zatém zmiana nie jest zupełna. *Gazeta codzienna* zarzuca hrabiemu Montalivet młodość, panu Merilhou brak znakomitości, ale podoba się jéj wybór marszałka Maison, którego nazywa roztropnym. Dziennikowi Temps nic podoba się wcale ostatnia zmiana ministrów; zamiast ministra, któryby się z różczką oliwną w ręku z Europą powinien układać, mianowano ministrem spraw zagranicznych ministra ze szpadą. Montalivet nie jest jeszcze znany Francji, a adwokat Merilhou nie był ani wyborcą, ani deputowanym. Dziennik handlowy pochwala zmianę ministrów, szczególniéj dla tego, że Montalivet należał do walki ludu w ostatnich dniach lipcowych, a marszałek Maison przyjął był na siebie trudny obowiązek odprowadzenia z Francji Karóla X. France nouvelle i Constitutionel sprzyjają nowym ministrom. Minister Montalivet jest zarazem pułkownikiem czwartéj legji gwardji narodowéj, pełniącéj służbę przy pałacu luxemburskim.

List z Bajonny d. 28 października pisany, donosi następujące szczegóły o klęsce pułkownika Valdesa: Blisko 6000 wojska królewsko-hiszpańskiego uderzyło dnia 27 paźdz. na pułkow. Valdes, który miał w Vera tylko 500 źle uzbrojonych ludzi i mało zważał na depesze, które w nocy od jenerała Miny otrzymał. Bronił się mężnie i na czele 80 kawalerzystów dwakrotnie attak przypuszczał, ale wkrótce musiał się cofnąć. Stanąwszy na ziemi francuzkiéj pod Beru, myślał, że jest bezpieczny, ale inny oddział wojska królewsko-hiszpańskiego z 800 ludzi złożony, zabiegł mu drogę, przeszedł granicę i przeciął mu odwrót. Tu dopiéro stoczył najzaciętszą bitwę. Poczty francuzkie pospieszyły na odgłos strzelania, ale już było po bitwie. Konstytucjoniści stracili 60 ludzi w zabitych i rannych. Wrażenie, jakie ta klęska na Hiszpanach sprawiła, jest tak wielkie, iż ci sami mieszkańcy, którzy Valdesowi dniem wprzódy sprzyjali, po bitwie strzelali z wież

i domów do jego żołnierzy. Wojsko królew. hiszpańskie rozłożyło obóz na górach pod Irun i otoczyło błąkającego się w nich Minę.

Inny list z Bajonny, dnia 30 października pisany, zapewnia, że Minie przecięto odwrót, że sam jest ranny i ma przy sobie tylko 60 pieszych i 40 konnych ludzi. Klęskami konstytucjonistów ośmieleni mieszkańcy Nawarry i Guipuscoa mieli przeciw nim w msasie powstać.

Donoszą z Urdach pod d. 31 października, że Mina dostał się szczęśliwie na ziemię francuzką.

Dnia 17 listopada i następnych dni w Warszawie przy ulicy Senatorskiéj pod Nro 467 w sklepie, w skutek prawnego zajęcia sprzedane będą przez publiczną licytację różne towary, to jest: szkło w różnych gatunkach i kształcie, fajans, porcellana, lustra i rozmite galanterje, więcéj dającym za gotowe pieniądze. Tomasz *Szaniawski*. K. T. W. M.

W dalszéj kontynuacji wyprzedaży pozostałych ponieg dy Pawle Grabowskim ruchomości, podpisany rejent zawiadomia publiczność iż w dniu 18 m. i r. b. o godzinie 10 zrana, sprzedawane będą przy ulicy Dziekanja pod Nro 90 skóry funtowe suche świéżo wyprawne, do rzeczonéj pozostałości należące, zagotowe natychmiast płacić się mające pieniądze.—W Warszawie 12 listopada 1830 r. (podpisano) Jan Felix *Wilski* rejent Kancellarji Z. W. M.

Dnia 13 b. m. to jest w Sobotę wieczorem za Żelazną bramą obok Saskiego ogrodu, zginął PIES PUDEL cały biały, nie bardzo dawno do połowy ostrzyżony; znalazca onego, raczy go dostawić do stróża domu przy ulicy Granicznéj pod Nrem 965, a prócz wdzięczności otrzyma nagrody Zlp. 9. Z tém zastrzeżeniem, iż za dostrzeżeniem, przeciw każdemu przywłaściciełowi psa rzeczonego, prawne kroki przedsięwzięte zostaną.

OBWIESZCZENIA Z BIORA INFORMACYJNEGO

Dalsza wiadomość i wszelkie objaśnienia poniższych doniesień, udzielają się w lokalu Bióra na Krakowskiém Przed. Nro 377 przeciw Poczty.

(1406) Kilkaset sztuk DRZEWA opałowego jest do zbycia. Kupujący partjami po sztuk 10 może mieć znaczny rabbat.

(1230) Potrzebny jest LOKAL złożony z 2ch pokoi, przedpokoju i kuchni na piérwszém piętrze choćby od podwórza za cenę 34 dukatów. Oraz jest lokal położony przy ulicy Leszno z sześciu pokoi złożony ze stajnią i wszelkiemi wygodami do ustąpienia z powodu wyjazdu dzisiejszego posiadacza.

(1436) Żądana jest osoba posiadająca język francuzki, rysunek i muzykę i inne umiejętności płci swojéj właściwe, obok wzorowych obyczajów, na Guwernantkę. Posiadająca takowe kwalifikacje zechce przesłać swój adres do Bióra Infor.

(792) Kuchmistrz doskonały rodem Francuz życzy w znamienitym jakim domu znaleść dla siebie posadę.

W DRUKARNI GAŁĘZOWSKIEGO. KANTOR GŁÓWNY PRZY ULICY DANIELOWICZOWSKIEJ POD N. 616